

dr. Zanathy Anna

A képmáshoz való jog az online platformokon,

avagy megvédte volna-e az európai platformszabályozás

Hillary Clintont a #Pizzagate-ügy kapcsán

tézisfüzet

Témavezető:

Dr. Gosztonyi Gergely

habilitált egyetemi docens

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Budapest, 2025

1 A DOKTORI ÉRTEKEZÉS CÉLKITŰZÉSE ÉS MÓDSZERTAN

A dolgozat célja annak értékelése, hogy vajon az internetet és a digitális szolgáltatásokat szabályozó jelenlegi (európai) szabályozási keret a gyakorlatban hatékony védelmet nyújt-e a képmáshoz való jogában megsértett egyéneknek. E fő kutatási kérdés megválaszolása érdekében az alábbi alkérdéseket vizsgáltam a dolgozatomban részletesen:

- a) A jog jelenleg milyen megközelítés alapján szabályozza az internetet, illetve az azon keresztül nyújtott digitális szolgáltatásokat?
- b) A #PizzaGate összeesküvés-elmélet keretében, Hillary Clintonról terjesztett hamisított képmás sértett-e a volt külügyminiszter képmáshoz való jogát?
- c) A DSA hatékony védelmet biztosít-e a képmáshoz való jogában megsértett Hillary Clinton számára akár a hamisított képmás tárolásában és nyilvánosság felé való terjesztésében közreműködő platformok felelősségre vonása vagy ezen platformokkal szemben előírt kellő gondossági kötelezettségek kikényszerítése útján?

1.1 A #PizzaGate összeesküvés-elmélet

A #PizzaGate összeesküvés-elmélet 2016 őszén kezdett el terjedni, miután az FBI bejelentette, hogy újranitja Hillary Clinton e-mailjeinek vizsgálatát. A nyomozás során olyan adatok, levelek kerültek elő Anthony Weiner mobiljáról, amelyek Clinton magánszerveréről származtak. Néhány nappal később egy névtelen tweetben azt állították, hogy Clinton és közeli munkatársai pedofilhálózatban érintettek. Ezen hamis állítások a közösségi médiában (Twitter, Reddit, 4chan) villámgyorsan vírusként kezdtek el terjedni. Az elmélet középpontjába egy washingtoni pizzéria, a Comet Ping Pong került, amelyet a Clinton-kampány korábban adománygyűjtésekhez használt.

A Reddit és 4chan fórumain a pizzát és a “cheese pizza” kifejezést gyermekpornográfiával azonosították, mivel az angol rövidítése (“c.p.”) a “child pornography”-ra utal. A Comet Ping Pong pizzéria tulajdonosát, James Alefantist és több demokrata politikust azzal vádolták, hogy az étterem pincéjéből egy sátánista pedofil hálózatot működtetnek, ahol gyerekeket tartanak fogva, és rituális visszaélések történnek.

A hazugságok odáig fajultak, hogy 2016. december 4-én az amerikai Edgar Maddison Welch egy puskával felfegyverkezve besétált a Comet Ping Pongba, az alkalmazottakra fogta a fegyverét, és többször belelőtt egy zárt ajtóba. A rendőrségi nyomozás során kiderült, hogy a fegyverest a #Pizzagate álhír motíválta, és az állítólagos gyermekkereskedelem ügyében

akart nyomozni.¹ Welch személyesen elismerte, hogy nem találta semmilyen nyomát illegális tevékenységnek.

Ennek ellenére az elmélet tovább élt. 2017-ben tüntetések zajlottak a Fehér Ház előtt a PizzaGate kivizsgálását követelve, 2019-ben pedig egy fiatal férfi felgyújtotta a pizzériát.

2020 augusztusában a Facebookon és más közösségi oldalakon egy digitálisan módosított (jelen esetben: hamisított) fénykép kezdett keringeni Hillary Clintonról.² A képen Hillary Clinton tengerparti kutyasétáltatás közben egy nyomkövetőt visel a bokáján (1. ábra). A volt amerikai külügyminiszterről készült hamis képet összekapcsolták a #PizzaGate összeesküvés-elmélettel, ezzel azt sugallva, hogy házi őrizetben van gyermekkereskedelemmel kapcsolatos vádak miatt.³

Ábra 1.: A Hillary Clintonról készült digitálisan módosított felvétel a #Pizzagate alátámasztására⁴

¹ N/A: Washington gunman motivated by fake news 'Pizzagate' conspiracy. The Guardian, 2016. december 5., <https://www.theguardian.com/us-news/2016/dec/05/gunman-detained-at-comet-pizza-restaurant-was-self-investigating-fake-news-reports>

² N/A: Fact check: Altered photo shows ankle monitor on Hillary Clinton. Reuters, 2020. augusztus 17., <https://www.reuters.com/article/idUSKCN25D1UW>

³ Uo.

⁴ <https://www.facebook.com/photo?fbid=3007323229329585&set=a.1237089659686293>

Az eredeti fényképet (2. ábra), amelyen Hillary Clinton nyomkövető nélkül sétáltatja kutyáját a New York-i Amagansett strandján Bill Clinton és egy titkosszolgálati ügynök társaságában, Matt Agudo készítette 2014-ben az INFphoto.com számára. Az eredeti fényképet digitálisan módosították (manipulálták), hogy azon nyomkövető is szerepeljen.

Ábra 2.: A Hillary Clintonról készült eredeti felvétel⁵

Bár már közel 10 év telt el azóta, hogy a #Pizzagate összeesküvés-elmélet először megjelent az interneten, még mindig nem tűnt el a közösségi médiából. Éppen ellenkezőleg. Számos olyan – nemrég megjelent – technológia vagy alkalmazás széles körű elterjedésével, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy bármilyen (hamis vagy nem hamis) tartalmat létrehozzanak a mesterséges intelligencia technológiájának segítségével, a #Pizzagate körüli kitalált történetek egyre örültebbek, az alátámasztó “bizonyítékok” pedig egyre valóságosabbak lettek. Például 2023 novemberében a TikTok-on keringett egy mesterséges intelligencia által generált videó, amelyben egy férfi arról beszélt, hogy Donald Trump

⁵ https://i.dailymail.co.uk/i/pix/2014/08/08/article-2720212-205E771500000578-434_634x762.jpg

amerikai elnök Guantanamo Bay-t, Guam-ot és Tierra del Fuego-t jelölte ki olyan katonai perek lefolytatására, ahol többek között Hillary Clintont és John Podestát is bíróság elé állítják.⁶

A fentebb leírtak ellenére – a rendelkezésre álló nyilvános információk alapján – úgy tűnik, hogy Hillary Clinton sosem kezdeményezett jogi eljárást becsületsértésért, jóhírnév megsértéséért vagy rágalmozásáért sem a fotót készítő vagy megosztó felhasználók, sem pedig az online platformok ellen.

1.2 Módszertan

Az első kutatási alkérdés megválaszolása érdekében a dolgozat alapvetően történeti-leíró és elemző módszertant alkalmaz. Ezt követően a második és harmadik alkérdés vizsgálatához az értekezés egy hipotetikus esettanulmány módszerével él: a #PizzaGate összeesküvés-elmélet keretében Hillary Clinton terjesztett hamisított képmás megosztásának jogi vonatkozásait vizsgálja úgy, mintha az Európában, azon belül pedig Magyarországon történt volna.

A #PizzaGate összeesküvés-elmélet, mint a dolgozat alapját képező esettanulmány, az alábbi szempontok alapján került kiválasztásra:

- a) annak ellenére, hogy a #PizzaGate összeesküvés-elmélet nyilvánvalóan abszurd és valótlan, mind a mai napig jelen van az amerikai köztudatban, és jelentős számú követője akad;
- b) a #PizzaGate összeesküvés-elmélet azon kevés álhírek közé tartozik, amelyek súlyos, a valós életben is megnyilvánuló következményekkel jártak;
- c) a #PizzaGate-ügy az egyik leginkább dokumentált álhírként vizsgálható;
- d) a #PizzaGate összeesküvés-elmélet alátámasztására számos deepfake felvétel készült.

1.2.1 Az adatgyűjtés módszerei

Jelen dolgozat elkészítéséhez két nagyobb adatcsoportra volt szükség:

⁶ N/A: Fact Check: Hillary Clinton, Podesta were not tried by US military at Guantanamo. Reuters, 2023. december 6., <https://www.reuters.com/fact-check/hillary-clinton-podesta-were-not-tried-by-us-military-guantanamo-2023-12-06>

- e) A #Pizzagate összeesküvés-elmélet ténybeli hátterére vonatkozó tényadatok. Mivel a #Pizzagate összeesküvés-elmélet keretében megosztott eredeti tartalmak már nem érhetők el az interneten, a ténybeli hátteret újságcikkek alapján volt szükség szerű megállapítani.
- f) A platformok technikai hátterére vonatkozó adatok. Ezeket az információkat a következő forrásokból gyűjtöttem össze: (i) a platformok magyarázó és oktató videói; ii) személyes interjú Robert van Eijkkel, a holland adatvédelmi hatóság vezető felügyeleti tisztviselőjével; iii) az érintett platformok használatakor szerzett személyes megfigyeléseim; és iv) a Hollandiában, a nagy közösségi médiaoldalak ellen indított adatvédelmi kollektív igényérvényesítéssel kapcsolatos ügyvédi munkám során szerzett tapasztalataim.

1.2.2 Elemzés és értelmezés

A #PizzaGate összeesküvés-elmélet keretében, Hillary Clintonról terjesztett hamisított képmás megosztásának jogi elemzése során a következő logikai lépéseket követtem:

- a) Meghatároztam az alkalmazandó jogszabályokat, amelyek EU-s és magyar szinten szabályozzák a szóban forgó jogi kérdést (pl.: nemzetközi szerződések, irányelvek, rendeletek, törvények).
- b) Ha az azonosított jogszabály rendelkezései nem voltak egyértelműek vagy elégségesek, az azt értelmező joggyakorlatot (pl.: az EJEB, az EUB, a magyar bíróságok és az AB ítélkezési gyakorlatát) is megvizsgáltam.
- c) Ha a jogszabály értelmezése ezek után sem volt egyértelmű, másodlagos forrásokra támaszkodtam (pl.: tudományos szakirodalom, könyvek, szaktanulmányok, kommentárok), hogy megtaláljam a választ a tárgyalt jogi kérdésre.

2 A DOKTORI ÉRTEKEZÉS SZERKEZETE

A doktori értekezés a kutatási kérdéseket az alábbi szerkezet mentén tárgyalja:

- a) Az első fejezet ismerteti a doktori értekezés célkitűzéseit, a dolgozat során alkalmazott módszertant és a dolgozatban részletesen vizsgált #PizzaGate összeesküvés-elmélet tényállását.
- b) A második fejezet röviden összefoglalja az internet kialakulásának és elterjedésének történetét annak érdekében, hogy az elemzés tárgyának kontextust adjon.
- c) A harmadik és a negyedik fejezet az első kutatási alkérdésre válaszol. A harmadik fejezet az internet szabályozására vonatkozó versengő elméleteket, azok előnyeit és hátrányait mutatja be. A negyedik fejezet a platformszabályozás történetét és főbb kérdéseit, kihívásait részletezi.
- d) Az ötödik és hatodik fejezet a második kutatási alkérdésre kíván választ adni. Ennek érdekében a hatodik fejezet összefoglalja a képmáshoz jog jogrendszerben betöltött helyét, tárgyát, alanyát, a képmáshoz való jog megsértsenek módjait és a képmáshoz felhasználásának tipikus korlátait (egyén hozzájárulása, közszereplő és tömegfelvétel). A hetedik fejezet arra a kérdésre igyekszik választ adni, hogy a képmáshoz való jog miként érvényesül, vagy egyáltalán érvényesül-e az interneten. Ezen kérdés megválaszolása érdekében hetedik fejezet (i) a képmás felhasználásához adott hozzájárulás közösségi média oldalakon való érvényesülését vizsgálja, valamint (ii) elemzi a deepfake-t a képmáshoz való jog szempontjából.
- e) A hetedik fejezet a tárhelyszolgáltatóknak az általuk tárolt jogellenes tartalomért való felelősségüket vizsgálja a korábbi uniós jogszabály, az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31/EK Irányelvet (Eker. Irányelv) alapján. A fejezet külön kitér az Európai Unió Bíróságának (EUB) az irányelvvel összefüggésben kialakított joggyakorlatára. A fejezet legvégén a dolgozat ismerteti azokat az okokat, amelyek miatt az Eker. Irányelv elavulttá vált és amelyek miatt megjelent az igény egy új jogszabály, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet 2022/2065 Rendelet (DSA) elfogadására.
- f) A nyolcadik fejezet célja annak vizsgálata, hogy a platformok felelősségre vonhatók-e az általuk tárolt és nyilvánosság felé közvetített jogsértő tartalmakért a DSA alapján, és ha igen akkor milyen szólásszabadsági keretek között. A fejezet különösen kitér (i) a DSA céljaira; (ii) a platformok DSA szerinti meghatározására; (iii) a

közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentesülésének általános feltételeire; (iv) platformok DSA szerinti felelősségük alóli mentesülés szabályaira; és (v) arra, hogy platformok véleménynyilvánítás szabadsága milyen feltételek mellett korlátozható jogszerűen az Emberi Jogok Európa Bíróságának (EJEB) joggyakorlata szerint.

- g) A kilencedik fejezet a DSA által a platformokkal szemben előírt kellő gondossági kötelezettségeket tárgyalja, amelyek a fiktív Hillary Clinton-jog eset szempontjából legfontosabbak, nevezetesen: a platformok tartalommoderálását és a platformok ajánlórendszereivel összefüggésben elfogadott kellő gondossági kötelezettségeket. A kilencedik fejezetben részletesen kitérek a tartalommoderálás folyamatának egyes lépéseire, az ajánlórendszerek fogalmára, az ajánlórendszerek átláthatóságának követelményére (DSA 27. cikk) és az ajánlórendszerekből való kilépésre való jogra (DSA 38. cikk).
- h) A tizedik fejezet arra kérdésre válaszol, hogy a DSA platformok felelősségére vonatkozó szabályai, illetve a platformok ajánlórendszereivel összefüggésben elfogadott kellő gondossági kötelezettségek hatékony jogi védelmet nyújtottak volna-e Hillary Clinton számára a hamisított képmásának hozzájárulása nélküli terjesztésével, illetve a #Pizzagate összeesküvés elmélet terjedésével szemben.
- i) Az utolsó fejezetben, végezetül, összefoglaltam a dolgozatomban főbb megállapításait, amelyből azt a következtetést vontam le, hogy az internet jelenlegi szabályozási módja alkalmatlan a képmáshoz való jog megfelelően érvényesülésének, a képmáshoz való jogában megsértett egyén hatékony védelemének, illetve az ajánló rendszerek által kialakított visszhangkamrák elleni hatékony fellépésnek a biztosítására. Dolgozatomban utolsó fejezetében így arra a kérdésre válaszoltam, hogy internetszabályozásnak milyen alternatív módja tenné lehetővé ezen célok elérését.

3 A DOKTORI ÉRTEKEZÉS EREDMÉNYEI

3.1 A képmáshoz való jog tömeges megsértése az interneten

A dolgozatomban több példán keresztül bemutattam, hogy a képmáshoz való jog miként nem érvényesül az interneten.

Egyrésztől bebizonyítottam, hogy noha napi szinten 14 milliárd kép kerül megosztásra a közösségi médián keresztül, a közösségi média oldalaknak az egyén képmáshoz való jogához való hozzáállása alapjaiban téves. Ezen következtetésem az alábbi megállapításokon nyugszik.

- a) Először is megállapítottam a közösségi média oldalakon (Facebook, YouTube, Instagram és TikTok) elérhető taggelés funkciójának vonatkozásában, hogy a megosztott fotó célközönsége elsődlegesen a bejegyzés létrehozójának beállításaitól függ. Így, ha a fényképet megosztó felhasználó beállításai szerint a fénykép publikus (vagyis azt bárki megtekintheti), a taggelt személynek nem áll módjában a nyilvánosság körét csökkenteni. A taggelt személy autonómiája csupán arra terjed ki, hogy a kérdéses fénykép az ő saját profiloldalán milyen személyi kör számára lehet elérhető. Ráadásul a Facebook esetében a taggelt személynek még ezen autonómiája sem korlátlan: a tartalmat megosztó ugyanis jogosult a feltöltött kép célközönségét kizárólag a saját ismerőseire és a taggelt személyre korlátozni, esetlegesen felülírva így a taggelt személynek a tartalom saját profilján keresztül való elérhetőségére vonatkozó döntését. A közösségi média oldalak tehát, a képmás felhasználására (megosztására) vonatkozó döntési jogosultságot elsődlegesen a megosztó kezébe helyezik. Ezen megközelítés azonban szöges ellentétben áll a képmáshoz való jog esszenciájával, miszerint az érintett jogosult meghatározni, hogy a róla készült felvétel milyen módon kerüljön felhasználásra.⁷ A képmáshoz való jog két irányú védelme értelmében ugyanis senki nem kötelezhető annak tűrésére, hogy a róla készült felvételt az általa kívánttól eltérő nyilvánosság előtt tárják fel.⁸
- b) Másodsor pedig a közösségi média oldalakon (Facebook, YouTube, Instagram és TikTok) az egyén fényképeknek hozzájárulása nélkül való megosztásának eseteit vizsgálva arra jutottam, hogy a képmáshoz való jog tömegesen sérül meg a

⁷ Lenkovics Barnabás – Székely László: Magyar polgári jog. A személyi jog vázlatja. Budapest, 2001, 126. o.

⁸ Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban, Budapest, 1979, 520. o.

gyakorlatban azáltal, hogy főszabály szerint bárki bárkiről – tekintet nélkül arra, hogy az illető felhasználó-e vagy sem, ismerős-e vagy sem – tölthet fel képet, azon bárkit megjelölhet, és ezek közül egyikhez sem kell az érintett hozzájárulása.

Másrésről a képmáshoz való jog megsértésének másik tipikus esetét, a deepfake felvételeket is részletesen vizsgáltam. (Deepfake alatt olyan mesterséges neurális hálózatokon alapuló úgynevezett mély tanulás által létrehozott, meghamisított videó, kép vagy hangfelvétel értendő, amely meggyőzően azt a téves látszatot kelti, hogy a meghamisított tartalom valójában megtörtént.⁹) Ezzel kapcsolatban a dolgozatomban az alábbi eredményekre jutottam:

- a) Noha eddig nem született olyan bírósági ítélet, amely kifejezetten kimondaná, hogy a deepfake technológiával előállított tartalom a képmáshoz való jog tárgyi hatálya alá esne, a meglévő ítélkezési gyakorlat analógia útján történő alkalmazása alapján megalapozottan állítható, hogy ezek a tartalmak e jogvédelmi körbe tartoznak. Több olyan ítélet is ismert ugyanis, amelyben a bíróság az arccserélés jogi következményeit elemezte. A Kúria például a Pfv.21.267/2018/17. számú ítéletében arra a kérdésre kereste a választ, hogy sérült-e a felperes képmáshoz való joga azáltal, hogy az alperes a felperes arcát hozzájárulása nélkül egy szexuális tartalmú cselekvést végző meztelen női testhez montírozta.¹⁰ Hasonlóan a Fővárosi Ítéltábla a Pf.21.277/2008/3. számú döntésében azt az esetet elemezte, amikor egy nő arcát egy férfi testére másolták. Mindkét esetben a bíróság a képmáshoz való jog védelmi körét a hamisított fényképekre is kiterjesztette, és megállapította a képmáshoz fűződő jog megsértését.
- b) A képmáshoz való jog deepfake útján történő megsértésének két esete van: (i) egy már meglévő kép deepfake elkészítése céljából való felhasználása; és (ii) az eredeti kép meghamisítása. Előbbire példa Hillary Clinton valamennyi fényképének felhasználása egy középkorú, szőke, fehér bőrű nő arcképének elkészítésére, míg az utóbbi kategóriába például a jelen dolgozatban részletesen vizsgált, Hillary Clinton kép tartozik.

⁹ Mráz Attila: Deepfake, demokrácia, kampány, szólásszabadság. In: Török Bernát – Zódi Zsolt (szerk.): A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022, 249. o.

¹⁰ Pfv. 21.267/2018/17.

- c) A magyar bírói joggyakorlatból¹¹ az következik, hogy a már meglévő magánszemélyekről készült fényképeknek deepfake készítése céljából való engedély nélküli felhasználása (pl.: mesterséges intelligencia által történő elemzése hasonló fényképek elkészítés céljából, vagy a feltöltött fényképek mesterséges intelligencia által való másolása) a képmáshoz való jog megsértésének minősül a Ptk. 2:48.§ (1) bekezdése alapján. A képmás felhasználásának “célhoz kötöttségének” követelménye (vagyis, hogy a jogszerűen készített és valamely célból felhasznált fénykép kizárólag ezen céllal összeegyeztethető más célból használható fel) a bírói joggyakorlat értelmében a közszereplőkről készített képmások esetén is alkalmazandó.¹²
- d) A képmáshoz való jog deepfake útján megvalósuló megsértésének másik esete a már meglévő képfelvétel meghamisítása. Bár nem létezik olyan bírói döntés, amely egy deepfake videót vagy képet elemezne egy egyén képmáshoz való joga szempontjából több olyan ítélet is ismert, amely egy eredeti fénykép torzítását, montírozását, illetve meghamisítását elemzi a Ptk. 2:42 §-a valamint a 2:48 §-a alapján. A Kúria például a PJD. 2019.18 (Pfv. 20.955/2017/9) számú döntésében elvi érveléssel mondta ki hogy amennyiben az egyén képmását olyan formában teszik közzé, hogy azáltal az érintett képmása torzítottan, vagy megtévesztő jelleggel jelenik meg a nézők felé, úgy a felvétel közzététele sérti a Ptk. 2:48 §-át.¹³ Noha az ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes a szóban forgó képet semmilyen technikai eszközzel nem módosította, azt pusztán egy létező videóból kivágta az eredeti felvételből le nem vonható következtetés alátámasztása érdekében, a bíróság megközelítése megfelelően alkalmazandó a deepfake jogi elemzése során is. Mindebből tehát az következik, hogy valamennyi olyan deepfake, amely az eredeti kép meghamisításából áll, a képmáshoz való jog megsértésének minősül. Általánosságban elmondható, hogy a bírói joggyakorlat ezen megközelítést alkalmazza a közszereplőkről készült felvételek meghamisítása esetén is. Így például a Fővárosi Bíróság egy előadóművész családtagjainak képmáshoz való jogának megsértését állapította meg ítéletében azért, mert az alperes az érintettek arcát hozzájárulásuk nélkül más személyek testére montírozta és azt újságjában közzétette. Felismerve a felperesek közszereplői minőségét, a bíróság ítéletében mindenekelőtt leszögezte, hogy a felperesek,

¹¹ BH 1995/632 és Pfv. 20.801/2007/7, Pfv. 20.801/2007/7, BDT 2015.3312 (Pf. 20.092./2013/2).

¹² PJD 2016.21. (I.Pf. 21.458/2015/4/II.) BH 2006.282 (Pfv. IV.21.553/2004) BDT 2020.4222 (Pf. III. 20.010/2020) BH2006. 282 (Pfv. IV. 21.553/2004).

¹³ PJD. 2019.18 (Pfv. 20.955/2017/9). Lásd továbbá: BH.1994.127 (Pfv. IV.21.327/1993) és BH.1997.578 (Pfv. IV. 20.118/1996).

közszereplőként vállalták képmásuk különböző újságokban való megjelenését. A bíróság ítéletében ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felperesek pusztán azért, mert egy műsorban szerepelnek, illetve a műsört reklámozzák, nem adták hozzájárulásukat ahhoz, hogy őket nevetségessé tegyék vagy megalázzák.¹⁴ Másrészt azonban a közszereplőket megillető képmáshoz való jog nem abszolút és így bizonyos esetekben a képfelvételük módosítható, torzítható, sőt akár hamisítható is. Emellett foglalt állást több bírósági ítélet is.¹⁵ A Fővárosi Ítéltábla egyik ítéletében például kimondta, hogy nem sérült azon közszereplőnek a képmáshoz való joga, akinek az arcképét egy “Együtt a Maffiabaloldal” feliratú fotómontázsra másolták. Ezen döntésében a bíróság elsősorban arra helyezte a hangsúlyt, hogy a fotómontázon feltüntetett szöveg (amely mindkét fél szerint jogszerű véleménynyilvánításnak minősült) és az azon látható képfelvételek egymással összefüggésben álltak.¹⁶ Ugyanezen ügyben a Kúria továbbá azt is hozzátette, hogy “adott esetben a fotómontázon feltüntetett fényképfelvételek csoportosítása egy adott kormányzati ciklusban az érintett személyek kifejezetten közéleti tevékenységével összefüggésben készült, amely a feliratokkal együtt a vélemény nyilvánításának egy sajátos formája volt”.¹⁷ Így bár a képmontázs negatív tartalmat hordozott, azt az I. rendű felperes, mint volt miniszter és a II. rendű felperes, mint volt országgyűlési képviselő köteles volt azt eltűníteni.¹⁸

- e) Dolgozatomban felismertem, hogy csak azért, mert a deepfake természeténél fogva hamis, nem jelenti feltétlenül azt, hogy az mind jogellenes is, és nem védi őt a véleménynyilvánítás szabadsága. A deepfake ugyanis kizárólag abban az esetben részesülhet(ne) alkotmányjogi védelemben, ha az hamis információn alapuló véleménynek és nem hamis tényállításnak minősül. Ahogyan azonban arra számos szerző rámutatott a deepfake a tényállítás és véleménynyilvánítás között helyezkedik el. Egyrészt, a deepfake fentebb említett definíciója szerint – azaz, hogy meghamisított videó, kép vagy hangfelvétel, amely meggyőzően azt a téves látszatot kelti, hogy a meghamisított tartalom valójában megtörtént – hamis tényállítás. Másrészt azonban, ahogyan azt a korábbi fejezetekben ismertetett jogesetek esetében is láthattuk, a hamisított, torzított fényképek számos esetben a

¹⁴ Pf. 21.277/2008/3; P. 20.239/2008/3.

¹⁵ Pf. 20.750/2021/15 és Pf. 20.537/2014/3.

¹⁶ Pf. 20.537/2014/3.

¹⁷ Pfv. 21.245/2015/4.

¹⁸ Pf. 20.537/2014/3.

véleménynyilvánítás eszközeként szolgálnak. Dolgozatomban amellet foglaltam állást, hogy az Alkotmánybíróság joggyakorlatára tekintettel, a deepfake főszabály szerint hamis tényállításnak minősül. A deepfake ugyanis természetéből adódóan meggyőzően kelti azt a látszatot, hogy a meghamisított tartalom valójában megtörtént. (Nightingale és Farid által 2022-ben végzett kutatásából például nem csupán az derül ki, hogy a résztvevők csak 48%-os pontossággal tudták a valódi személyeket azonosítani, de az is, hogy a mesterséges intelligencia által “készített” személyek 8%-kal magasabb bizalmi indexet értek el¹⁹). A deepfake-nek, a hitelesség ilyen magasfokú imitálására való képességéből azonban az is következik, hogy egy átlagos befogadó az esetek többségében a deepfake-t már nem véleményként, hanem szó szerint, tényállításként fogja értelmezni. A 3107/2018. (IV.9.) AB határozatban foglaltakra tekintettel tehát ezen esetekben a deepfake-ek tényállításnak minősülnek. Természetesen mindez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy bizonyos esetekben, a körülményektől és a közlés kontextusától függően, egyes deepfake tartalmak véleményként legyenek értelmezhetők. Amennyiben például a felvétel hamis volta egyértelműen kitűnik magából a képi anyagból vagy a közlés környezetéből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a manipulált képmás kizárólag a közlő véleményének illusztrálására szolgál, úgy az adott deepfake véleménynek tekinthető.

3.2 A DSA alkalmatlan hatékony védelem nyújtására a képmáshoz való jogában megsértett egyén számára a szólásszabadság megfelelő védelme mellett

Dolgozatom második felében arra a következtetésre jutottam, hogy annak, akinek képmáshoz való jogát az interneten megsértették nem áll hatékony jogi védelem a rendelkezésére.

A szerzők (a képmáshoz való jogot sértő tartalmak megosztóinak) felelősségre vonása számos okból kifolyólag nem egy valós alternatíva. A sértettnek ugyanis, mielőtt érdemben bármilyen jogi igényt érvényesíthetne a szerzővel szemben, legalább az alábbi akadályokkal kell megküzdenie: (i) az alperes azonosításának problematikája (névtelenség); (ii) több potenciális szerző / jogsértő létezése; (iii) a több ország joghatóságának összeütközése és a

¹⁹ Mezriczky Marcell: Ne higgy a szemének! A deepfake online sajtórepresentációja 2018 és 2022 között. In: Aczél Petra – Veszelszki Ágnes (szerk.): Deepfake: A valótlan valóság. Budapest, Gondolat Kiadó, 2023, 44. o.

kollíziós jog problémája; és (iv) az a kihívás, hogy ha egy illegális tartalom egyszer már felkerült az internetre, akkor szinte lehetetlen azt véglegesen eltávolítani.²⁰

A DSA, amely többek között a platformoknak az általuk tárolt és nyilvánosság felé közvetített jogellenes tartalomért való felelősséget szabályozza, azonban szintén nem biztosít hatékony jogorvoslatot a képmáshoz való jogában sértett számára. Ezen következtetésem az alábbi megállapításaimon alapszanak:

- a) A platform fogalma több szempontból is téves, önellentmondó és nem tükrözi az alapul fekvő technológia valódi adottságait. Például a platform definíciójának meghatározó eleme, hogy a szolgáltató funkciója nem csupán az információk tárolására, hanem az azon tárolt információk széles és meghatározatlan számú közönség számára való hozzáférhetővé tételére is kiterjed. Ez azonban azt jelenti, hogy a Facebook privát csoportjai vagy a Reddit privát oldalai (subreddit) nem minősülnek platformoknak tekintettel arra, hogy azok (i) csak korlátozott számú felhasználó számára hozzáférhetőek; és (ii) a belépés a csoport házigazdájának vagy szervezőjének döntésétől függ. Ezzel szemben azonban a Facebook-ot az Európai Bizottság első között minősítette online óriásplatformnak.
- b) A DSA továbbá nem foglal egyértelműen állást abban a tekintetben, hogy a DSA mely felelősségi alakzata alkalmazandó az olyan közvetítő szolgáltatókra, amelyek többféle közvetítő szolgáltatást kombinálnak egyidejűleg. Példának okáért a Facebook a felhasználók által generált tartalmakat tárol, ami alapján tárhelyszolgáltatónak minősül. Másrészt a Facebook Messenger, amely a Facebook integrált részét képezi, mere conduit szolgáltatás hiszen az megkönnyíti a kommunikációs hálózathoz való hozzáférést a felhasználók számára. Véleményem szerint – és ez összhangban áll a tudományos szakirodalommal²¹ – az ilyen hibrid közvetítőket funkcióik szerint kell értékelni. Így amikor a jogalkalmazónak arra a kérdésre kell válaszolnia, hogy a Facebook felelősségre vonható-e a felhasználó által az idővonalán megosztott jogellenes tartalomért, úgy a jogalkalmazónak a DSA 6. cikkére kell támaszkodnia.²² Ezzel szemben amennyiben a Facebook felelőssége a

²⁰ Laidlaw, Emily: Are we asking too much from defamation law? Reputation systems, ADR, Industry Regulation and other Extra-Judicial Possibilities for Protecting Reputation in the Internet Age. Proposal for Reform. Ontario, Law Commission of Ontario, 2017, 17–18. o. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3059954>

²¹ Wilman, Folkert – Kalèda, Saulius Lukas – Loewenthal, Paul-John: The EU Digital Services Act. Oxford, Oxford University Press, 2024. <https://doi.org/10.1093/law/9780198892847.001.0001>

²² Hofmann, Franz – Raue, Benjamin (szerk.): Digital Services Act. Article-by-Article Commentary. Baden-Baden, Nomos, 2025, 160. o.

Facebook Messenger-en keresztül elküldött jogsértő tartalom vonatkozásában merül fel, úgy a jogalkalmazónak a Facebook felelősségét a DSA 4. cikke alapján kell megállapítania. Mindebből azonban az is következik, hogy a hibrid szolgáltatások nem tartozhatnak kizárólagosan a közvetítő szolgáltatók egyetlen alkategóriájába. Ezzel szemben az Európai Bizottságnak a Facebook-ot óriásplatformként kijelölő határozatában figyelmen kívül hagyta a Facebook azon jellemzőit, amelyek nem minősülnek “nyilvános terjesztésnek” (pl.: tartalom privát csoportban való megosztása), vagy amelyek egyáltalán nem tartoznak a tárhelyszolgáltatás körébe (pl.: Facebook Messenger). Ebből azonban két alternatív következtetés vonható le: (i) a DSA felhagyott azzal a megközelítéssel, hogy egy hibrid szolgáltató felelőssége az alapján állapítható meg mely funkciója érintett az adott jogvitában; vagy (ii) az Európai Bizottság már megkezdte a platform DSA szerinti definíciójának kiterjesztő értelmezését azáltal, hogy abba már nem csupán a kizárólagosan tárhelyszolgáltatást nyújtó közvetítő szolgáltatók, hanem azon szolgáltatók is beletartoznak, amelyek csak részben nyújtanak tárhelyszolgáltatást (feltéve, hogy a tárhelyszolgáltatás nem egy másik szolgáltatás kisebb jelentőségű és pusztán kiegészítő eleme vagy a főszolgáltatás kisebb jelentőségű funkciója.)

- c) A DSA teljes mértékben félreértette a közösségi média oldalaknak a tartalom terjesztésében betöltött szerepét. A platformok definíciója értelmében passzív szerepet töltenek be a rajtuk elhelyezett tartalom tárolásában és nyilvánosság felé való terjesztésében. Ezen megközelítés az EUB-nek azon, a Google France és a Google,²³ valamint a YouTube-ügyben²⁴ téves feltételezésén alapul, hogy az érintett tartalom automatizált kezelése, az algoritmus általános alkalmazása a tárhelyszolgáltató semleges szerepét vonja maga után. A valóságban azonban egy olyan algoritmus hatása, amelyet automatizált módon alkalmaznak minden felhasználó által generált tartalomra, nem feltétlenül semleges. A tartalom moderálására használt algoritmusok például a platformok beléjük kódolt értékeit képviselik, ezért az ilyen algoritmusok által vizsgált minden egyes poszt a platformok

²³ Google France SARL és Google Inc. kontra Louis Vuitton Malletier SA (C-236/08), Google France SARL kontra Viaticum SA és Luteciel SARL (C-237/08) és Google France SARL kontra Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL és társai (C-238/08), ECLI:EU:C:2010:159.

²⁴ C-682/18. és C683/18. egyesített ügyek, Frank Peterson kontra Google LLC és társai és Elsevier Inc. kontra Cyando AG, ECLI:EU:C:2021:503.

jóváhagyását vagy elutasítását tükrözi.²⁵ A platformoknak továbbá anyagi érdeke fűződik ahhoz az algoritmusaik olyan tartalmakat válasszanak ki és ajánljanak, amelyek megfelelnek a felhasználók érdeklődési körének, amelyek népszerűek más felhasználók körében és/vagy amelyek több interakciót generálnak a felhasználók között így növelve a megtekintések számát, a felhasználói figyelmet és ezáltal (óhatatlanul) a közösségi hálózatok reklámbevételét. Minél magasabb ugyanis az adott tartalom megtekintésének száma, annál magasabb összeg kérhető a tartalomhoz fűződő reklámhely hirdetésárverés keretében való értékesítése során. Mivel azonban az álhírek a közösségi médiában a legszélesebb körben megosztott tartalmak közé tartoznak, a platformoknak így jelentős pénzügyi érdekeltsége van azok terjesztésében.²⁶ A semleges platformok koncepciója véleményem szerint inkább egyfajta mítosz, ugyanis a platformok a kollektív kreativitás “pártfogóiként” működnek. Felkéri, sőt ösztönzi felhasználóikat, hogy vegyenek részt a tartalom létrehozásában, és ezáltal meghatározzák a kreatív tartalom előállításának feltételeit. Ahogy Tarleton Gillespie megfogalmazta: “ezek a feltételek gyakorlati, technikai, gazdasági és jogi jellegűek, és messze elrugaszkodnak a platform retorikája által sugallt semlegességtől.”²⁷

- d) A DSA a tartalommoderálással összefüggésben megfogalmazott rendelkezései, (különösen a bejelentési és cselekvési mechanizmus) valamint a DSA platformok felelősségére vonatkozó szabályai közötti joghézag miatt, a platformok hajlamosak a kétséges megítélésű tartalmak eltávolítása mellett dönteni a lehetséges jogi vagy reputációs következmények elkerülése érdekében. Ennek oka, hogy a DSA 16. cikke (3) bekezdése értelmében a bejelentés a platform felelősségét megalapozó, a jogellenes tartalomról való tényleges tudomásszerzéshez vezet, amennyiben a bejelentés elegendő specifikációt tartalmaz ahhoz, hogy a platform részletes jogi értékelés nélkül dönthessen a bejelentett tartalom jogellenes voltáról. A DSA 16. cikkének (3) bekezdése azonban kifejezetten a bejelentés tartalmára vonatkozó követelményeket állapít meg, nem pedig a bejelentett tartalom egyértelmű jogellenességének bizonyítására vonatkozó érdemi kötelezettséget ír elő. A DSA

²⁵ Gillespie, Tarleton: Custodians of the Internet. Platforms, Content Moderation and the Hidden Decision that Shape Social Media. New Haven, Yale University Press, 2018, 210–211. o. <https://doi.org/10.12987/9780300235029>

²⁶ Ghosh, Dipayan – Scott, Ben: #Digitaldeceit. The Technologies Behind Precision Propaganda on the Internet. Washington, New America, 2018, 25. o.

²⁷ Gillespie, 2018, 188. o.

tehát nem írja elő, hogy a tartalom jogellenességének azonnal nyilvánvalónak kell lennie; inkább azt követeli meg, hogy a bejelentő kellően részletes információkat szolgáltatson ahhoz, hogy a tárhelyszolgáltató azt meg tudja állapítani. Vannak azonban olyan esetek is, amikor a tartalom nem egyértelműen jogellenes, és azt még egy kellően részletezett bejelentés sem tudja orvosolni. Tökéletes példa erre a jelen ügy, azaz maga a „nyomkövetőt viselő” Hillary Clintonról készült fotó. Kétségtelen, hogy a fotó hamisítvány volt. Azonban csak azért, mert egy kép hamisítvány, nem jelenti automatikusan azt, hogy jogellenes, és azt sem, hogy kétségkívül jogellenes. Mivel azonban a DSA nem egyértelmű tekintetben, hogy ilyen esetekben a bejelentés megalapozza-e a platform tényleges tudását és így a felelősségét, a platformok inkább eltávolítják a bejelentett tartalmakat, minthogy a jogi felelősségük megállapítását kockáztassák. (A Future of Free Speech 2024-es jelentése például kimutatta, hogy Franciaországban, Németországban és Svédországban a Facebookról és a YouTube-ról eltávolított kommentek 88–98%-a valójában jogilag védett kifejezés volt.²⁸)

3.3 A DSA nem nyújt hatékony védelmet a platformok ajánlórendszerei által létrehozott információs buborékokkal és visszhangkamrákkal szemben

Dolgozatom továbbá arra is rámutatott, hogy a platformok pénzügyi érdekeik által motivált tartalomoptimalizálásának eredményeként úgynevezett információs buborékok jönnek létre. Vegyük például az álhíreket, amelyek – mint az egyik legszélesebb körben megosztott tartalomtípus – többször a felhasználók hírfolyamának tetején jelennek meg. Ha egy felhasználó interakcióba lép az ilyen tartalommal – például rákattint egy linkre –, az algoritmus a felhasználó valódi érdeklődésétől vagy eredeti szándékától függetlenül a jövőben a hasonló tartalmakat fog előnyben részesíteni. A platform rangsorolási mechanizmusa ugyanis az ilyen tartalmakat nemcsak népszerűek, hanem a felhasználó ismételt elköteleződése miatt relevánsnak is fogja tekinteni. Ez elkerülhetetlenül egy olyan öngerjesztő folyamatot indít el, amely fokozatosan elszigeteli a felhasználót, végül pedig egy információs buborékba zárja anélkül, még mielőtt arról az adott felhasználó ráeszmélne.

²⁸ Vigen Smolarz, August – Vinther-Jensen, Eske: Preventing “Torrents of Hate” or Stifling Free Expression Online? Nashville, Vanderbilt University, 2024, 41. o.

A platformok ajánlórendszerei azonban nem csak információs buborékba zárják be a felhasználókat, hanem folyamatosan megerősítik azt az elképzelést, amelyre a buborék eredetileg épült, mivel a felhasználó természeténél fogva nem ösztönözhető arra, hogy teljes körű információt keressen, különösen olyan adatokat, amelyek ellentmondanak a meggyőződésének. Ennek eredményeként, hogy az emberek elzárkóznak a hitrendszerüket megkérdőjelező véleményektől és információktól, visszhangkamrák (echo chambers) alakulhatnak ki.²⁹ Ezek a visszhangkamrák alapvetően párhuzamos, de különálló univerzumok, amelyek egymás létezéséről nem is tudva léteznek egymás mellett.

Ezen szűrőbuborék és visszhangkamrák elkerülhetetlenül ideológiai szegregációhoz vezet és közvetlen veszélyt jelent a véleménynyilvánítás szabadságára, különösen arra az aspektusára, hogy az egyén mindenféle információt és eszmét szabadon, határok nélkül kereshesse, megismerhesse és terjeshesse, akár szóban, írásban vagy nyomtatásban, művészeti formában, vagy bármely más, szabadon választott médiumon keresztül.

Bár a DSA elfogadásának idején már széles körben ismert volt mind az ajánlórendszerekből eredő információs buborékok létezése, mind pedig azok negatív társadalmi hatása, a DSA mégsem tesz egyetlen utalást sem az információs buborékokra vagy a visszhangkamrákra.³⁰ A DSA az információs buborékokat, véleményem szerint, közvetve az ajánlórendszerekkel összefüggésben elfogadott kellő gondossági kötelezettségek útján igyekszik rendezni. Dolgozatomban azonban arra a következtetésre jutottam, hogy ezen kellő gondossági kötelezettségek sem nyújtanak hatékony védelmet az információs buborékokkal és visszhangkamrákkal szemben:

- a) A DSA 27. cikke egy kétrétű átláthatósági kötelezettséget ír elő. A platformoknak el kell magyarázniuk (i) az ajánlórendszerükben használt fő paramétereket, és (ii) az e fő paraméterek módosításának vagy befolyásolásának lehetőségét és módszerét.³¹ A DSA azonban nem határozza meg, hogy pontosan mik a főbb paraméterek.³² A DSA 27. cikkének célja tehát nem az ajánlórendszerek használatának korlátozása vagy

²⁹ Sargeant, Philip – Tagg, Caroline: Social media and the future of open debate: A user-oriented approach to Facebook's filter bubble conundrum. *Discourse, Context & Media*, 2019/3., 42. o. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2018.03.005>

³⁰ Papp János Tamás: Recontextualizing the Role of Social Media in the Formation of Filter Bubbles. *Hungarian Yearbook of International Law and European Law*, 2023/1., 146. o. <http://www.doi.org/10.5553/HYIEL/266627012023011001012>

³¹ Decarolis, Francesco – Li, Muxin: Regulating online search in the EU: From the android case to the Digital Markets Act and Digital Services Act. *International Journal of Industrial Organization*, 2023/90., 6. o. <https://doi.org/10.1016/j.ijindorg.2023.102983>

³² DSA, 27. cikk (1).

tiltása, hanem az átláthatóság előmozdítása, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy megértsék, hogyan befolyásolják az ilyen rendszerek az információk megjelenítését. Ahogyan azonban arra a dolgozatomban is rávilágítok, ezen átláthatósági kötelezettség tartalma és hatálya közel sem egyértelmű.

- b) A DSA 27. cikkében meghatározott követelményeken túlmenően a DSA 38. cikke egy olyan tartalommoderálási kötelezettséget ír elő, amely megköveteli az online óriásplatformoktól, hogy ajánlórendszereikhez legalább egy olyan alternatívát biztosítsanak, amely nem támaszkodik a felhasználói profilalkotásra.³³ A DSA 38. cikke tehát lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy a profilozáson alapuló ajánlási rendszerből kilépjenek (opt-out). A DSA azonban még az óriásplatformokat sem kötelezi arra, hogy alapértelmezett beállításként a profilalkotás nélküli alternatívát alkalmazzák, vagy hogy egyes tartalmak tekintetében a profilozáson alapuló ajánlórendszereket egyáltalán ne alkalmazzák. DSA 38. cikke által előírt gondossági kötelezettség továbbá könnyen kontraproduktívává válhat. Az óriásplatformok által preferált alternatív megoldások (például kronologikus vagy betűrendes elrendezése) ugyanis olyan felületet eredményezhetnek, amely nem praktikus vagy nehezen navigálható, elriasztva így a felhasználókat attól, hogy a nem személyre szabott ajánlásokat válasszák.

3.4 Összefoglalás és az internet szabályozására tett alternatív javaslat

A dolgozatom legvégén arra a következtetésre jutottam, hogy az internet jelenlegi szabályozása alkalmatlan a képmáshoz való jog megfelelő érvényesülésének, a képmáshoz való jogában megsértett egyén hatékony védelemének, illetve az ajánlórendszerek által kialakított visszhangkamrák elleni hatékony fellépésnek a biztosítására. Dolgozatom utolsó fejezetében így arra igyekeztem választ találni, hogy az internetszabályozásnak milyen alternatív módja tenné lehetővé ezen célok elérését. Ennek keretében többek között az alábbi javaslatokat tettem:

- a) Annak érdekében, hogy a képmáshoz való jogában megsértett egyén hatékony védelemben részesüljön mások véleménynyilvánításához való jogának szükségtelen

³³ Papp János Tamás: Ajánlórendszerek. In: Koltay András – Lapsánszky András – Szikora Tamás – Tóth András (szerk.): DSA rendelet nagykommentár. Nagykommentár a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 rendeletehöz (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet). Budapest, Wolters Kluwer, 2024, 137. o.

és aránytalan korlátozása nélkül, véleményem szerint, a jelenleg uralkodó utasításon és ellenőrzésen alapuló szabályozás (command and control) helyett egy olyan korregulációs modellt kell bevezetni, amelyben (i) az állami szabályozás úgynevezett elvi alapú szabályozási megközelítést alkalmazna; és (ii) az önszabályozás magatartási kódexek elfogadása útján valósulna meg. Egy ilyen szabályozási megoldás ugyanis lehetővé tenné, hogy (i) a jogszabályok képesek maradjanak a folyamatosan és gyorsan változó technológiai fejlődéssel lépést tartani; (ii) a magatartások részletes szabályozása az adott technológiát értő és részleteiben ismerő személyek kezében maradjon; és (iii) az adott szervezet a jogszabályoknak a saját működését, felépítését, és szolgáltatását tükrözve feleljen meg, megkönnyítve így a globális cégek jogkövetését.

- b) A platformoknak a felhasználók véleménynyilvánításhoz való jogának, valamint más alapvető jogoknak az érvényre juttatásában betöltött döntőbírói szerepének visszaszorítása érdekében, álláspontom szerint, érdemes lenne egy olyan hatóságot (vagy a DSA által már amúgy is létrehozott bíróságon kívüli vitarendezési fórumokat³⁴ kellene korlátozott hatósági jogkörrel felruházni), amely panaszhelyként működne és ahova a felhasználó illegális tartalom észlelése esetén bejelentéssel fordulhatna.³⁵
- c) Felismerve, hogy a visszhangkamarák kialakulása és az egyén képmáshoz való jogának érvényesülésének kudarca a platformok által kiépített “fizikai környezetre” vezethető vissza, dolgozatomban végezetül amellet foglaltam állást, hogy az internetet elsősorban nem jogszabályokkal, hanem Lawrence Lessig modellje szerinti egyéb szabályozási eszközökkel, különösen a kóddal kellene szabályozni.³⁶ Mivel azonban nem létezik semleges architektúra, vagyis olyan fizikai környezet, amely semmilyen módon nem befolyásolja a felhasználó viselkedését és döntéseit,³⁷ így a jogalkotónak az internetszabályozása során valójában arra a kérdésre kellene válaszolnia, hogy az internetet, mint fizikai környezetet, milyen értékek szerint kell felépíteni. Az információs buborékok felszámolása vonatkozásában például ez azt

³⁴ DSA, 21. cikk.

³⁵ Rozgonyi Krisztina: A hálózati médiumok szabályozásának néhány lehetséges szempontja. In: Enyedi Nagy Mihály – Polyák Gábor – Sarkady Ildikó (szerk.): Magyarország médiakönyve 2003. Budapest, ENAMIKE, 2003, 641. o.

³⁶ Lessig, Lawrence: Code 2.0. New York, Basic Book, 2006, 122–123. o.

³⁷ Thaler, Richard – Sunstein, Cass R.: Nudge. Improving Decisions about Health, Wealth and Happiness. New Haven, Penguin Books, 2009, 3. o.

jelentené, hogy jogalkotó a platformokat a sokszínűsége ösztönzésére (nudge for diversity) kötelezné. A platformoknak tehát a felületeiket úgy kellene kialakítaniuk, hogy az elősegíti a nézőpontbéli sokszínűséget, miközben átláthatóak maradnak és megőrzik a felhasználók szabadságát. (Az ajánlórendszereknek például első lépésben azonosítaniuk kellene a felhasználót érdeklő témákat (pl.: klímaváltozás, külpolitika, gazdaság), majd – a hasonló tartalmak automatikus megjelenítése helyett – először a felhasználó érdekeltségével egybevágó, aztán pedig azzal ellentétes információkat jelenítenének meg.)

4 TÉZISFÜZET IRODALOMJEGYZÉK

Decarolis, Francesco – Li, Muxin: Regulating online search in the EU: From the android case to the Digital Markets Act and Digital Services Act. *International Journal of Industrial Organization*, 2023/90.

Ghosh, Dipayan – Scott, Ben: #Digitaldeceit. *The Technologies Behind Precision Propaganda on the Internet*. Washington, New America, 2018

Gillespie, Tarleton: *Custodians of the Internet. Platforms, Content Moderation and the Hidden Decision that Shape Social Media*. New Haven, Yale University Press, 2018

Hofmann, Franz – Raue, Benjamin (szerk.): *Digital Services Act. Article-by-Article Commentary*. Baden-Baden, Nomos, 2025

szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 rendelete (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet). Budapest, Wolters Kluwer, 2024

Laidlaw, Emily: Are we asking too much from defamation law? Reputation systems, ADR, Industry Regulation and other Extra-Judicial Possibilities for Protecting Reputation in the Internet Age. *Proposal for Reform*. Ontario, Law Commission of Ontario, 2017

Lenkovics Barnabás – Székely László: *Magyar polgári jog. A személyi jog vázlata*. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 2001

Lessig, Lawrence: *Code 2.0*. New York, Basic Books, 2006

Mezriczky Marcell: Ne higgy a szemének! A deepfake online sajtórepresentációja 2018 és 2022 között. In: Aczél Petra – Veszelszki Ágnes (szerk.): *Deepfake: A valótlan valóság*. Budapest, Gondolat Kiadó, 2023

Mráz Attila: Deepfake, demokrácia, kampány, szólásszabadság. In: Török Bernát – Zódi Zsolt (szerk.): *A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022

Papp János Tamás: Ajánlórendszerek és szűrőbuborékok. In: Koltay András – Szikora Tamás – Lapsánszky András (szerk.): *A vadnyugat vége? Tanulmányok az Európai Unió platform szabályozásáról*. Budapest, ORAC Kiadó, 2024

Papp János Tamás: Recontextualizing the Role of Social Media in the Formation of Filter Bubbles. *Hungarian Yearbook of International Law and European Law*, 2023/1.

Rozgonyi Krisztina: A hálózati médiumok szabályozásának néhány lehetséges szempontja. In: Enyedi Nagy Mihály – Polyák Gábor – Sarkady Ildikó (szerk.): Magyarország médiakönyve 2003. Budapest, ENAMIKÉ, 2003

Seargeant, Philip – Tagg, Caroline: Social media and the future of open debate: A user-oriented approach to Facebook’s filter bubble conundrum. *Discourse, Context & Media*, 2019/3.

Thaler, Richard – Sunstein, Cass R.: *Nudge. Improving Decisions about Health, Wealth and Happiness*. New Haven, Penguin Books, 2009

Törő Károly: *Személyiségvédelem a polgári jogban*, Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1979

Vigen Smolarz, August – Vinther-Jensen, Eske: *Preventing “Torrents of Hate” or Stifling Free Expression Online?* Nashville, Vanderbilt University, 2024

Wilman, Folkert – Kaléda, Saulius Lukas – Loewenthal, Paul-John: *The EU Digital Services Act*. Oxford, Oxford University Press, 2024

5 A DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBEN KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1. Gosztonyi Gergely – Zanathy Anna: Az internet szabályozására vonatkozó korai elméletek. Jogelméleti Szemle, 2025/3. (közlésre befogadva, megjelenés alatt)
2. Zanathy Anna: A képmáshoz való jog magyarországi érvényesülése a deepfake világában. ELTE Law Working Papers, 2025/4., 1–21. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/36281896>
3. Zanathy Anna: A DSA által előírt gondossági kötelezettségek az online platformok ajánlórendszereivel összefüggésben a P2B függvényében. Pázmány Law Working Papers, 2025/4., 1–15. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/36229135>
4. Zanathy Anna: A DSA által az online platformokkal szemben előírt kellő gondossági kötelezettségek a tartalommoderálással összefüggésben. MTA Law Working Papers, 2025/6., 1–10. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/36176156>
5. Zanathy Anna: A közösségi média platformok jogi meghatározásának nehézségei a DSA előtt és alatt. Themis, 2025/2., 184–203. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/35666407>
6. Zanathy Anna: Burst the Bubble. How to defend freedom of expression from algorithmic personalization. International Journal of Scientific and Research Publication, 2021/7., 95–99. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/32109710>
7. Zanathy Anna: Platforms, Delivery Men of “Fake Advertisement”: The paradox of regulation regarding platforms’ liability for hosting “fake news” that amounts to be unfair commercial practice. International Journal of Scientific and Research Publication, 2021/6., 798–803. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/32109709>
8. Zanathy Anna: “Kiberjog” vagy Netikett: Az internet szabályozására vonatkozó jogtörténeti elméletek. Joghistoria, 2021/1–2., 44–52. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/32109684>
9. Zanathy Anna: A képmáshoz való jog az interneten. Joghistoria, 2015/4., 11–17. o. <https://m2.mtmt.hu/api/publication/32109687>